

20198950-9001-572-01
Statisztikai számjel

01-09-917900
Cégjegyzék száma

A vállalkozás megnevezése:

**CENTRÁL SZÍNHÁZ Színházművészeti Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság**

A vállalkozás címe:

1065 Budapest, Révay utca 18.

ÜZLETI JELENTÉS

2022.01.01. – 2022.12.31
közötti időszakról
szóló éves beszámolóhoz

A. A Társaság üzletmenetének alakulása, az éves beszámoló rövid értékelése, várható fejlődés

A Társaság szakmai művészeti célkitűzése az eddigi hagyományokhoz igazodva a lehető legszélesebb színházi közönség professzionális kiszolgálása, újabb közönség megnyerése törekszik, melynek során magyar és külföldi szerzők művei (rég és mai vígjátékok, komédiák, drámák, zenés játékok, musicalek, stb.) kerülnek bemutatásra, igényes és szórakoztató darabok kiválasztásával, színvonalas szereposztással, fiatal tehetségek bevonásával és korszerű színházi eszközök felhasználásával.

A 2022-es gazdálkodási évben **6 sikeres bemutaton** vagyunk túl:

- 2022. januárjában mutattuk be repertoárunk kiemelkedő alkotását, a **Network** című drámánkat **Lee Hall** szerzői adaptációja és **Paddy Chayefsky** filmforgatókönyve alapján. A főszerepben Alföldi Róbert, Martinovics Dorina és László Zsolt, rendezője Puskás Tamás. A Centrál életének technikailag legnagyobb szabású produkciója már a 2022-es gazdálkodási év során megtérült. A 2022 folyamán játszott 60 előadásra 26.120 jegyet vettek nézőink.
- A Network bemutatója után rögtön belefogtunk a Ma este megbukunk szerzői hármasa (Henry Lewis, Jonathan Sayer és Henry Shields) új színdarabjának próbafolyamatába. A **Ma este felnövünk** című vígjátékot március 5-én láthatta először a nagyközönség. A replika előadás rendezője, Kirsty Patrick Ward Angliából érkezett hozzánk. A produkcióra 2022-ben 10.252 jegyet adtunk el.
- Szeptemberben újult erővel kezdtük meg **Tracy Letts** női életéről szóló színművének próbáit. Nehéz sors jutott a címszereplő **Mary Page Marlowe**-nak és magának a színdarabnak is: 2020. márciusában az ősbemutató utáni napokban kényszerültünk bezárni a színház kapuit. Básti Juli, Martinovics Dorina és Földes Eszter főszereplésével szeptember 25-én volt az új bemutató új szereposztással és dramaturgiával, és tavaly 4.339 nézőnk választotta ezt a színdarabot. A rendező Puskás Tamás, a darab fordítója Puskás Samu volt.
- 2022. november 5-én mutattuk be a fiatal kortárs író, **Bíró Bence** alkotását **magyartenger** címmel Alföldi Róbert rendezésében. A kisszínpadon megvalósult bemutató a társulat több tagjának kínált remek szerepet, Balsai Móni, Fehér Tibor, Pálfi Kata, Papp János, Rada Bálint, Schmied Zoltán, Szabó Éva, mellettük Földes Eszter, Szécsi Bence is színre lép. A színdarab nagy sikert aratott, 2022-ben mindössze 8 alkalommal tűztük műsorra, és 1.456 jegyet vettek rá nézőink.
- Novemberben kezdtük meg a szilveszterre tervezett kísértethistóriánk, **Danny Robins 2:22** című színdarabjának próbáit. A nagyszínpadi produkció rendezője Puskás Tamás, fordítója Puskás Samu és Puskás Dávid voltak, a főszerepekben Ágoston Katit, Lengyel Tamást, Martinovics Dorinát és Mészáros Andrászt láthatjuk. Borzongató sikert aratott a december 30-ai bemutató.

Befogadott produkcióink közül 2022-ben érkezett a Centrál mindig kísérletező kisszínpadára

- Mészáros Piroska önéletrajzi ihletésű színdarabja, a színészi pályát a járványhelyzet idejére elhagyó, és a telefonos ügyfélszolgálatnál szerencsét próbáló színész történetével **Call Girl** címmel.
- következő kisszínpadi bemutatónk Balsai Móni monodrámája volt április végén: a **Shirley Valentine** korábban Tatabányán került bemutatásra. A darabot fordította és rendezte Ujj Mészáros Károly, a nagysikerű *Büszkeség és balítélet két színészre* rendezője. 2022-ben 2.564 nézőnk vásárolt rá jegyet.
- a 20 éves születésnapját ünneplő hajléktalan színtársulat, az **AHA Színpad** 5 év után újra nálunk ünnepelt.
- ősszel adtunk otthont Szabó Magda fordításában Földes Eszter monodrámájának **Portugál levelek** címmel Vörös Róbert rendezésében.
- decemberben mutattuk be a Kristály színpadáról a Centrálba költöző **Darázs** című produkciót Sodró Eliza és Kiss-Végh Emőke főszereplésével.

További sikerként könyveltük el, hogy a nyári játékok sem maradtak el színházunk életéből, a **Szigligeti Várudvar** szervezésében megvalósult 10 szabadtéri előadásunk 2022 júliusában: 5-5 alkalommal játszottuk a Házassági leckék középhaladóknak első és 2. részét Balsai Móni, Kovács Patrícia, Stohl András és Schmied Zoltán főszereplésével, 7082 fizető nézőnk örömeire 97,8 %-os kihasználtsággal működve a szigligeti vár alatt. Sikerünk Keszthelyen túl is hallatszott, és meghívást kaptunk 2023 nyarára is.

Működésünk szempontjából a legfontosabb tényező, hogy **a teljes évadot aktívan végigjátszottuk.**

A 2022-es aktív gazdálkodási év valódi színpadi előadásokkal telt, a pandémiás időszak után a Centrál-nézők már nagyon várták az évadot. Mindez az **online-jegyértékesítés** visszaesésén is meglátszott, amely várható volt. 2022-ben összesen 2.427 db online jegyet adtunk el saját honlapunkon, illetve stratégiai partnerünk, a SzínházTV közvetítésével (2021-ben 12.599 db online jegyet vásároltak nézőink). Legnézettebb továbbra is Woody Allen New Yorki komédiája volt, amely immár 2006 óta nyújt szórakoztató élményt nézőinknek, és Molnár Ferenc Delilája, amely pár év szünet után - terveink szerint 2023-ban - visszatér a Révay utcai deszkákra.

Társadalmi felelősségvállalásunk terén immáron többéves múltra tekint vissza az együttműködésünk az AKKU Egyesülettel, amely vakok és gyengénlátók, valamint hallássérült nézők színházba járását szervezi. Az egyesülettel állandó közös projektünk van: folyamatosan készítjük elő a teljes nagyszínpadi repertoárt arra, hogy **minden előadásunk akadálymentesített** legyen. Ezáltal a fogyatékkal élő nézőink a többi nézővel együtt ülve a nézőtéren technikai segítséggel (audionarrációval vagy indukciós hurok és jelerősítő segítségével) élvezheti a Centrál nagyszínpadán bemutatott színdarabokat. Ez a projekt a pandémia ideje alatt az online előadások akadálymentesítésével teljesedett ki, ma a teljes nagyszínpadi repertoár akadálymentesített.

Jelen beszámolóban összesítettük a 2022-ben ismét teljes színpadi évadot játszó Centrál-nézők adatait. A színpadi előadások látogatottsága átlagosan 98,04%-os volt, a kitűzhető előadások száma a pandémia előtti időszakban játszott havi 32-34 előadásszámot továbbra sem érte el, havi 25-27 előadásra korlátozódott. Mindezt az óvatosság és a repertoár folyamatos frissülése indokolta. Reméljük, egyre többet játszhatunk a jövőben, erre nézőink érdeklődése a legnagyobb garancia.

A gazdálkodás rövid értékelése

A Társaság megfontolt, takarékos gazdálkodása következtében az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodott a számára kedvezőtlenül alakuló állami kultúra-finanszírozási szabályokhoz, a gazdasági és piaci környezet átalakulásához, valamint a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzethez. A tao-bőség éveiben felhalmozott tartalékok azonban 2018 óta folyamatosan apadnak, miközben a korábbi, teljesítmény-alapú, a nézettséget, mint objektív mérőszámot alapul vevő támogatási rendszer felszámolásra került. Változatlan a közönség érdeklődése és ítélete, amely a színház magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően az évekig folyamatosan növekvő jegyárakat is méltányolja. Jegyárainkat a piaci viszonyok, a kereslet, valamint az aktuális támogatásaink figyelembevételével alakítjuk ki, a gyakorlatban folyamatos jegyáremelést hajtunk végre.

A 2022. üzleti évben már komoly likviditási nehézségek nem jelentkeztek. A Társaság a 2022. üzleti év normál működési időszakaiban a korábbi évekhez hasonlóan közel 100%-os kihasználtsággal működött (székhelyi előadások figyelembevételével). A 2022-es gazdálkodási év mutatói érdemben nem hasonlíthatóak össze a pandémiás helyzettel sújtott 2021-es esztendővel. A megváltozott támogatási- és finanszírozási környezet, valamint a jelentős kiadáscsökkentés eredményeként a 2022. üzleti évet a Társaság 20 619 eFt veszteséggel zárta.

(adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	2020 tény	2021 tény	2022 tény
Bérek	135 169	148 163	214 386
Cafeteria	71	30	0
Járulékok	13 485	17 794	26 273
Vállalkozói díjak (könyvelés, könyvvizsg., jogi képv., munkaügyi tanácsadás, humán eü. ellátás)	5 847	6 681	10 879
Házfenntartás és egyéb igénybe vett szolgáltatások	152 409	150 904	267 845
ebből ingatlanbérleti/haszonbérleti díj	19 398	9 865	29 526
Értékcsökkenés	61 952	65 564	146 486
Üzemeltetési ktg	368 933	389 136	665 869
Fellépti díjak (színész, zenész, egyéb közrem.)	175 889	145 736	303 473
Szerzői jogdíjak	51 228	52 343	142 755
Közvetített előadó-művészeti szolgáltatások	0	0	0
Színházi tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások díja (marketing, szállítás, oktatás)	21 256	43 848	24 395
Utazási és kiküldetési költségek	0	1 008	4 270
Művészeti ktg	248 373	242 935	474 893
Egyéb ráford. (céltart., terven f. écs, püi műv.ráf.)	1 022	4 861	23 044
Költségek mindösszesen	618 328	636 932	1 163 806
Fenntartói/közszolgáltatási támogatás	5 000	6 295	12 056
Egyéb támogatás	280 534	201 075	260 237
Támogatások	285 534	207 370	272 293
Nettó jegybevétel	272 577	263 902	762 205
Egyéb bevétel	56 512	68 793	108 689
Saját bevételek	329 089	332 695	870 894
Bevétel összesen	614 623	540 065	1 143 187
Eredmény	-3 705	-96 867	-20 619

Várható fejlődés

A Társaság 2019 előtt hosszú éveken keresztül 95-100 %-os arányban töltötte fel évről-évre növekvő mértékű tao-keretét, értékes kapcsolatokat kialakítva és ápolva számos gazdasági társasággal, az összbevételen belül közel 40%-ra növelve a tevékenységünket elismerő gazdasági szektor anyagi támogatását (a tao-lehetőségnek köszönhetően).

A realizált jegybevételhez kötött tao-támogatás megteremtésével a Társaság vagyona évről-évre erősödött. Nagyszabású színháztechnikai és ingatlanfejlesztések valósultak meg ebből a forrásból (nézőtér-felújítás, új előcsarnok, modern színpadtechnikai rendszer telepítése), amelyek a Révay utcában működő ingatlan értékét növelték, színházi státuszát erősítették.

A jelenlegi helyzetben az éppen szükséges és már halaszthatatlan felújítások is komoly problémát okoznak a Társaság költségvetésének.

A korábban felhalmozott tartalék a pandémiás időszak alatt minimálisra csökkent, és a bevételeink fő forrását jelentő jegybevétel nézők hiányában kiapadt. A jegybevételt kiegészítő központi költségvetésből származó ún. többlet-támogatás összege a 2022. évre 125 millió forintra

apadt, valamint a Fővárossal 2017-ben kötött közszolgáltatási szerződés alapján igényelhető fővárosi támogatás összege 5 millió forintra csökkent. A fővárosi önkormányzat a magyartenger című produkció megvalósulását az évi 5 millió forintos támogatásán felül további 10 millió forinttal támogatta. A fix összegű ingatlan bérleti díj éves befizetésével a plusz támogatás ellenére is Budapest önkormányzatának költségvetésébe a Társaság nettó befizető pozíciót tölt be.

A támogatási rendszer kiemelt minősítésű, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező magánszínházként kezeli a Centrál Színházat:

- 2020 óta már csak az állami és fővárosi tulajdonú, közös üzemeltetésű színházak részesültek közvetlen működési támogatásban,
- az EMMI/KIM által működtetett pályázati rendszerben 32,166 mFt többlettámogatást kaptunk (ágazati bérfejlesztés).
- Budapest Főváros Önkormányzatától 15 mFt támogatás érkezett, ugyanakkor 2022-ben Budapest Főváros Önkormányzatának nettó 25 833 eFt ingatlan-bérleti díjat fizetett a Társaság.

A 2022. évben realizált jegybevétel 762,205mFt volt, amely az évad közben több alkalommal végrehajtott jegyáremelésnek is köszönhető.

A fentiek alapján 2022-ben a nézőktől kapott jegybevétel 66,67%-ot képvisel a Társaság teljes bevételéből. E forrásokat kiegészíti a támogatói kör nagyságrendje: 2022-ben 0,421 mFt érkezett az SZJA 1%-ból és 9,909 mFt céges közhasznú adományból és magánszemélyek támogatásából.

A Covid-időszak elmúltával is megmaradt néhány hatékony költségcsökkentő intézkedés, illetve irányelv:

- költségek minimalizálása,
- home-office részleges fenntartása azokban a munkakörökben, ahol ez releváns,
- a korábban felvett előadások online térben való biztosítása a nézők részére,
- repertoár összetételének racionalizálása,
- optimalizált látogatottság elérése folyamatos online-marketing eszközökkel.

A Társaság a munkabérek értékmegőrzése, valamint a munkaerő megtartása érdekében a béreket visszaállította a bezárás előtti szintre, illetve bizonyos munkakörökben (pl.: műszaki személyzet) kisebb bérfejlesztés is végrehajtott, amelynek jelentős részét a központi költségvetés finanszírozta.

A Társaság fejlődését, valamint a gazdálkodását a háborús veszélyhelyzet hatására elszabaduló energiaárak is jelentősen nehezítették. Mérlegelve a gázárak várható hatását 2022 őszén nem indítottuk el hagyományos fűtési rendszerünket, helyette a nagyszínpadi nézőtérre 14 nagyteljesítményű klímaberendezést szereltünk fel, amelyek egész évben hűtik-fűtik a teret. A kasszínpadra ugyanezt a technológiát 2023-ban tervezzük megvalósítani. Ezen eszközbeszerzési kiadások összege messze elmarad a gázár-növekmény 100 milliós nagyságrendjétől.

A Társaság likviditása a megváltozott gazdasági- és finanszírozási környezetnek, illetve a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzetnek köszönhetően jelentősen romlott. A pandémia elmúlásával a Társaság likviditási helyzete javult, kevésbé sebezhető.

Ezen összefoglaló jelentés megírása idején a 2022. üzleti év szakmai munkáját és működését a kulturális tárca 125 millió forinttal, a Főváros Önkormányzata pedig 15 millió forinttal támogatja.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a Centrál privatizált gazdasági társaságként minden eszközt és tartalékot felhasználva gyarapította és gyarapítja a Főváros vagyonát, a színháznak helyet biztosító bérelt ingatlan fejlesztésével és a mai napig tartó teljes körű fenntartásával és karbantartásával. Mindezek okán a színházvezetés határozott szándéka, hogy a tao-alapon megtervezett privatizáció tao nélküli rendszerbeli túlélése érdekében újratárgyalja a Fővárossal a további működés feltételeit, hiszen ha nem változik a helyzet, akkor a Főváros felé továbbra is nettó befizető lesz 2023-ra, miközben immár 19 éve közszolgáltató intézmény. A Társaság vezetése csak remélni tudja, hogy a másik fél végre hajlandó lesz a privatizációs szerződésben vállalt kötelezettségek újragondolására az ismert piaci feltételek teljes átalakulása okán. A színház folyamatosan teljesíti a számára előírt pénzügyi és szakmai kovenánsokat, és fizeti a mindekori inflációval indexált ingatlan bérleti díjat.

A Terézvárosi Önkormányzattól bérleti díj tekintetében kaptunk kedvezményt a közterületen kialakított járdasziget bérlete kapcsán 1,4 mFt+ÁFA értékben immár két éve. A Fővárosi Önkormányzatnak fizetendő ingatlanbérleti díj tekintetében a Társaság a 2022. üzleti évben kedvezményt nem kapott.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a Társaság versenyhátrányt szenved a budapesti színházi piacon. A kialakult helyzeten egy átgondolt fővárosi vagyonkezelési stratégia, objektív szempontokon alapuló kultúra-finanszírozási politika és a fővárossal közszolgáltatási szerződést kötött színházak rendszerszerű kezelése segíthet.

Ugyanakkor a Társaság a jövőben is főleg a nézői igények maximális kiszolgálása mellett törekedni fog arra, hogy minél érdekesebb bemutatókat tudjon a színpadra állítani. Mindezeket úgy, hogy költséghatékony legyen a bemutatásuk.

B. A mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges események

A mérleg fordulónapja után lényeges esemény, mely a Társaság működését döntően befolyásolja a Várható fejlődés fejezetben leírt tao-támogatást felváltó új többlet-támogatási rendszerből eredő bizonytalanság. A 2023. évben a társaság 250 mFt támogatásban részesült a Kulturális és Innovációs Minisztériumtól.

C. Kutatás és kísérleti fejlesztés

A Társaság nem folytatott kutatási, fejlesztési tevékenységet a 2022-es üzleti évben, és ezt a jövőben sem tervezi.

D. Székhely bemutatása

A Társaság székhelye Budapest Főváros VI. kerületében a Révay utca 18. szám alatt a Magyar Állami Operaház szomszédságában található. A székhelyen két játszóhelyet (nagyszínpad, kisszínpad) üzemeltet a Társaság. A budapesti színházi évad végét követően a Társaság minden évben keresi a nyári színházi játszás lehetőségét: ezt 2022-ben a szigligeti Várudvaron találtuk meg.

A 2022. üzleti évben székhelyünkön található két színpadon és a nyári játékokon összesen 340 előadást teljesítettünk 98,04%-os látogatottság mellett összesen 121.057 néző számára. Az előadások bontása a következő volt:

- nagyszínpad: 218 előadás 98,61%-os látogatottság mellett 94 079 néző számára,
- kisszínpad: 112 előadás 95,47%-os látogatottság mellett 19 896 nézővel.
- „Szigligeti Nyári Játékok”: 10 előadás 97,80%-os látogatottság mellett 7 082 nézővel.

E. Telephely(ek) bemutatása

A Társaságunk székhelyén kívül más telephellyel nem rendelkezik.

F. Foglalkoztatáspolitikája

Társaságunk foglalkozáspolitikája konzekvens az előző évek gyakorlatával. A Társaság a 2022. üzleti évben átlagosan 32,60 főt foglalkoztatott munkaviszony formájában (művészek, műszaki dolgozók, művészeti ügykezelés, gazdasági terület). A munkaviszonyban foglalkoztatottak mellett havonta mintegy 80 fő neves vendégművész, zenész, énekes, külsős szereplő biztosította a magas színvonalú szakmai munkát.

A foglalkoztatáspolitikában a 2022. üzleti évben a Várható fejlődés fejezetben tárgyaltak miatt a 2021-ben bevezetett létszámstop érvényesült. Az egyes munkakörök kiszervezésének folyamata egyelőre lezárult. Az előadások humán erőforrás igényét kisegítő szakemberek bérlésével oldjuk meg.

G. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység

A Társaság továbbra is különös figyelmet fordít a környezetterhelő hulladékok elkülönített és szakszerű kezelésére és megsemmisítésére (pl.: fénycsövek, elemek, bontott díszletek megsemmisítése). A Színház igyekszik olyan eszközök használatával ellátni feladatát, amelyek használatuk során nem terhelik meg jelentősen a környezetet (pl.: A, A+, A++ energetikai besorolás, stb.)

A Színháznak a 2022. üzleti évben nem keletkezett környezeti károkozásból származó kártérítési kötelezettsége.

H. Pénzügyi instrumentumok

A Társaság 2022. év folyamán forgatási célú értékpapírokat, 1 éven belül lejáró állampapírokat vásárolt és a fordulónapon is rendelkezett velük.

A Társaság nem rendelkezik befektetési célú értékpapírokkal, valamint származékos ügyleteket sem bonyolít.

I. Ár-, likviditás- és cash-flow kockázat

A Társaság működésében rejlő magas kockázat a jegyárak szinten tartásának, illetve emelésének kérdése, a fizetőképes „Centrális” nézők árérzékenységének becslése. A 2013/2014-es évad elején átléptük az akkori lélektani határnak tartott 4.000 Ft-os jegyárat, a 2016. őszi jegyáremeléssel az 5.000 Ft-os, a 2017. évi áremeléssel a 6.000 Ft-ost, a 2018. évi áremeléssel a 9.000 Ft-ost, amely szintén átgondolt lépés volt, ugyanakkor nem volt kockázatmentes. A jegyáremelés gazdálkodásra gyakorolt pozitív hatásáról a tartósan stabil jegybevétel mindent elárul.

A tao-támogatási rendszer megszűnése, illetve a gazdasági és finanszírozási környezet kedvezőtlen változása miatt a korábbi évben elkerülhetetlen volt a jegyárak további, olykor drasztikusnak tűnő emelése. Jelen beszámoló készítésekor a rendelkezésre álló információk alapján a Társaság 2023 őszén is kénytelen volt a jegyárait növelni.

A beszámoló idején a háborús veszélyhelyzet, az emelkedő energiaárak, illetve az éves infláció gyengíti a kulturális piac keresletét. A lakosság kultúrára szánt forintjai csökkennek. Ebben a helyzetben a színház a legfontosabb tényezőre, a törzsközönsége megtartására koncentrál.

A Társaság a 2022. üzleti évet veszteséggel zárja, de a 2023. üzleti évre a további költségcsökkentés hatására az eredmény várhatóan pozitív eredményt fog mutatni.

Budapest, 2023. november 06.

Puskás László Tamás
ügyvezető igazgató